

ประสิทธิภาพการจัดการรายได้ประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ ส.ป.ก.: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

THE EFFICIENCY OF LOCAL REVENUE GENERATION THROUGH THE USE OF ALRO AREAS: A CASE STUDY OF BAN KHO SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUEANG DISTRICT, KHON KAEN PROVINCE

สุรศักดิ์ วงษ์แสนชัย^{1*} และ กฤษวรรณ์ โล่ห์วัชรินทร์²

SURASAK WONGSANCHAI¹ and GRICHAWAT LOWATCHARIN²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการใช้พื้นที่ ส.ป.ก. ในเขตเทศบาลตำบลบ้านค้อเพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน 2) เพื่อเสนอแนวทางพัฒนารายได้ ของเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบกรณีศึกษา ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 20 คน โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายประชากรที่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน ส.ป.ก. มีอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก ผู้บริหารท้องถิ่น และบุคลากรเทศบาลตำบลบ้านค้อ รวมทั้งนำข้อมูลใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลบ้านค้อ ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างในตำบลมาประกอบกับวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการลงพื้นที่ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์พื้นที่ ส.ป.ก. ในเชิงเศรษฐกิจในปัจจุบัน ด้วยการประกอบอาชีพทำการเกษตรกรรม คือ การทำนาและทำไร่ ซึ่งเป็นลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จากภาษีแก่เทศบาลตำบลบ้านค้อมากนัก ฉะนั้น ในการพัฒนารายได้ เทศบาลตำบลบ้านค้อจึงควรดำเนินการตามแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พื้นที่ ส.ป.ก. แบ่งเป็น 5 แนวทาง คือ 1) การกำหนดนโยบายส่งเสริมการเกษตรด้านการทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ 2) ส่งเสริมการเลี้ยงโคนม 3) ส่งเสริมหน่วยงานภายนอกหรือภาคเอกชนเข้ามาลงทุนด้านเกษตร 4) ปรับปรุงข้อมูลการจัดเก็บรายได้และสำรวจข้อมูลพื้นที่ ส.ป.ก. ให้เป็นปัจจุบัน และ 5) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรงานจัดเก็บรายได้

คำสำคัญ : ที่ดิน ส.ป.ก. (สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) ; ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ; ภาษีบำรุงท้องที่ ; รายได้ท้องถิ่น

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, Master of Public Administration Student, College of Local Administration, Khon Kaen University

² อาจารย์ประจำวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, Lecturer, College of Local Administration, Khon Kaen University

* Corresponding author. Email: surasak5841@gmail.com

Received : July 26, 2019, Revised : Dec 20, 2019, Accepted : Dec 30, 2019

ABSTRACT

The current study aimed to explore the current use of Agricultural Land Reform (ALRO) land for economic activities and to propose guidelines for revenue development of Ban Kho Subdistrict Municipality, Mueang District, Khon Kaen Province, through the use of ALRO land. The authors employed a case study design and collected data via in-depth interviews of 20 key informants. Including farmers who owned ALRO lands, local administrators, and local officials who were purposefully selected. Data were also collected from land-use databases and fieldwork. We found that local residents use the ALRO land for rice farming which is an economic activity that does not generate substantial tax revenues for the municipality. In order to generate more tax revenues, the municipality should adopt the following five strategic guidelines: 1); promotion of poultry farming; 2) promotion of dairy cattle farming; 3) promotion of inward investment in agricultural industries; 4) review and update local tax revenues and ALRO land use information; and 5) development of revenue collection personnel.

Keywords : Agricultural Land Reform (ALRO) ; House and Building Tax ; Local Development Tax ; Local Revenues

บทนำ

การกระจายอำนาจให้แก่รัฐบาลท้องถิ่น เป็นวิธีการที่ประเทศต่าง ๆ นำมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นที่ได้มีอย่างมีประสิทธิภาพในหลายประเทศทั่วโลก เนื่องจากรัฐบาลท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการเข้ามาช่วยเสริม ความมีประสิทธิภาพในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการและรับผิดชอบต่อประชาชนในท้องถิ่นได้ดีกว่ารัฐบาลกลาง ในประเทศไทย การกระจายอำนาจทางการคลัง ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังเป็นกลไกในการกำกับ ดูแลช่วยสนับสนุนงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีอิสระในการบริหารในกิจการท้องถิ่นเองได้ รวมถึงการให้อิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองของตนเอง และยังสามารถบริหารการเงินการคลังของท้องถิ่นได้เอง ถึงแม้ว่าการกระจายอำนาจในประเทศไทยจะประสบความสำเร็จพอสมควร แต่ได้มีความพยายามของหน่วยงานระดับกระทรวง กรม ผลักดันให้มีการกระจายอำนาจเกิดขึ้น เช่น สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รวมถึงกระทรวงมหาดไทย (ชูจิต ชัยทวีป, 2561)

กล่าวเฉพาะการหารายได้การกำหนดแหล่งรายรับที่ชัดเจน ทำให้เกิดนวัตกรรมของการบริหารจัดการทางด้านรายรับของท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งสร้างความตระหนักถึงขีดความสามารถในการแสวงหารายรับที่เพียงพอต่อการให้บริการสาธารณะในพื้นที่เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องพึ่งพาตนเองในส่วนของงบประมาณด้านรายรับมากขึ้น และอาจจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการเปลี่ยนไปจากเดิม ทั้งในเชิงระบบการบริหารจัดการงบประมาณ ระบบการให้บริการซึ่งนวัตกรรมดังกล่าวจะต้องมีการสร้างระบบฐานข้อมูลงบประมาณของท้องถิ่นเพื่อใช้ในการตัดสินใจในโครงการลงทุนด้านบริการสาธารณะในพื้นที่ได้ถูกต้องและดียิ่งขึ้น (สกนธ์ วรรณวัฒนา, 2553)

ในปัจจุบันโครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ประกอบด้วยหมวดรายได้ที่สำคัญ คือ รายได้ค่าภาษีประเภทต่าง ๆ รายได้ค่าธรรมเนียม ค่าปรับและค่าใบอนุญาต รายได้จากกิจการสาธารณูปโภคและการพาณิชย์ รายได้จากทรัพย์สิน และรายได้จากเงินอุดหนุนและเงินกู้ประเภทต่าง ๆ แนวทางการสร้างแหล่งรายได้หรือการพัฒนารายได้ที่ผ่านมาของท้องถิ่น มุ่งพัฒนารายได้หมวดภาษี หมวดค่าธรรมเนียม และหมวดเงินอุดหนุนเป็นหลัก ทั้งนี้ โครงการ

ต่าง ๆ ก็เป็นโครงการที่ส่วนกลางเป็นผู้กำหนดริเริ่ม ส่วนใหญ่ถ้าพิจารณาจะพบว่ารายได้หมวดภาษีอากรและหมวดค่าธรรมเนียมมีแนวโน้มที่พัฒนาได้ยาก ทั้งนี้เนื่องจากแนวการพัฒนาดังกล่าวต้องเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ หลายฉบับ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลายาวนานและกระทำได้ยาก รวมถึงขั้นตอนการแก้ไขกฎหมายแต่ละฉบับมีขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน และขึ้นอยู่กับเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศอีกด้วย (อนุวัฒน์ ฮวดศิริ, 2554)

ที่ดิน ส.ป.ก. คือที่ดินของรัฐที่ออกเอกสารสิทธิ์ให้แก่เกษตรกรเพื่อใช้ประโยชน์ทำกิน โดยทำเกษตรกรรมได้เพียงด้านเดียวเท่านั้น ทำประโยชน์อย่างอื่นไม่ได้ เป็นที่ดินที่ไม่สามารถซื้อขายหรือทำธุรกรรมอื่น ๆ ได้ แต่สามารถเป็นมรดกตกทอดสิทธิ์แก่ทายาทได้เท่านั้น จึงทำให้เกิดปัญหา คือ ไม่สามารถสร้างสิ่งต่าง ๆ ได้เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย ด้วยเงื่อนไขทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก. ดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงประสบความยากลำบากในการพัฒนารายได้บนที่ดิน ส.ป.ก. ในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง

แต่เนื่องด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันออกไป การพัฒนารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีวิธีการต่างกันไป โดยเทศบาลตำบลบ้านค้อ มีอาณาเขตตำบลที่ใหญ่ที่สุดในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 122 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 79,619 ไร่ เป็นพื้นที่อยู่ในเขต ส.ป.ก.จำนวน 30,114 ไร่ เป็นพื้นที่ถือครองตามกรรมสิทธิ์ 48,396 ไร่ ซึ่งพื้นที่เกือบครึ่งหนึ่งของพื้นที่ทั้งหมดเป็นที่ดิน ส.ป.ก. จึงทำให้เกิดปัญหา คือ ไม่สามารถสร้างแหล่งผลิตภาษีได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย จึงยากต่อการพัฒนารายได้ในการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เงินรายได้ที่สามารถจัดเก็บเองไม่เพียงพอต่อการให้บริการสาธารณะ

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงปัญหาของท้องถิ่นที่มีพื้นที่ ส.ป.ก. ขนาดใหญ่ที่มีอยู่ในท้องถิ่น อีกทั้งท้องถิ่นจะต้องมีรายได้เพียงพอสำหรับการพัฒนาท้องถิ่น มีฐานะทางการเงิน การคลังที่มั่นคง ทำให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการเพิ่มรายได้ให้กับท้องถิ่น เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พื้นที่ ส.ป.ก. และเพื่อเสนอแนวทางวิธีการเพิ่มรายได้ให้กับองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์หาแนวทางและวิธีการพัฒนารายได้ในพื้นที่ ส.ป.ก. สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากแต่ละท้องถิ่นมีพื้นที่ภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน การพัฒนารายได้ให้กับท้องถิ่นก็ต่างกัน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ มีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พื้นที่ ส.ป.ก. ภายใต้ความร่วมมือระหว่างประชาชนในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ทราบว่ามีแนวทางใดบ้าง ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พื้นที่ ส.ป.ก. และสามารถนำผลของการวิจัยที่ได้มาเสนอแนวทางเพื่อพัฒนารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการเชิงนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนารายได้โดยใช้พื้นที่ ส.ป.ก.
2. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนารายได้ของเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยมี 5 รูปแบบประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยจะมีโครงสร้างรายได้หรือที่มาของรายได้ที่คล้าย ๆ กัน สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) รายได้จากภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองประกอบด้วย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์ รายได้ท้องถิ่นที่รัฐจัดเก็บแทนประกอบด้วย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต ภาษีการพนัน รายได้ท้องถิ่นที่รัฐจัดเก็บแล้วมอบให้ท้องถิ่นทั้งจำนวน ได้แก่ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน
- 2) รายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ
- 3) รายได้จากทรัพย์สิน
- 4) รายได้จากสาธารณูปโภคและการพาณิชย์
- 5) รายได้จากเบ็ดเตล็ด เช่น เงินบริจาค เป็นต้น
- 6) รายได้จากเงินอุดหนุนจากรัฐบาล (ปิยากร หวังมหาพร, 2557)
- 7) รายได้

จากเงินกู้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสามารถทำการกู้ยืมได้ แต่การกู้ยืมไม่ควรให้เกิน 50 ล้าน (ศิริขวัญ โสตา, 2562)

ที่ดิน ส.ป.ก. เป็นที่ดินของรัฐซึ่งจะประกาศให้ บริเวณที่ดินดังกล่าวเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ที่ดิน ส.ป.ก. อยู่ในการ กำกับดูแลของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ภายใต้การดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทำหน้าที่กำกับดูแลการใช้ ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ผู้ที่มีเอกสาร สิทธิ์ที่ดิน ส.ป.ก. ไม่สามารถที่จะนำมาปรับเปลี่ยนหรือ ดัดแปลงให้เป็นเอกสารสิทธิ์หรือโฉนดที่ดินได้ตามประมวล กฎหมายที่ดิน โดยทางภาครัฐมีวัตถุประสงค์ในการมอบที่ดิน ส.ป.ก. แก่เกษตรกรเพื่อสำหรับใช้ด้านการเกษตรเท่านั้น ตาม ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2535 ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธี และเงื่อนไข มีดังนี้ 1) ผู้ที่มีสิทธิ์หรือผู้ ครอบครองที่ดิน ส.ป.ก. ได้จะต้องเป็นคนที่ยากจนและต้องเป็น เกษตรกร หรือมีประสบการณ์ทางด้านการเกษตรมาก่อน 2) ที่ดิน ส.ป.ก. ตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ห้ามซื้อขายหรือ แบ่งแยกให้แก่ผู้อื่น แต่สามารถเป็นมรดกตกทอดให้แก่ทายาท ต่อไปได้ 3) ที่ดินนี้จะต้องใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตร ห้าม นำมาใช้ทำประโยชน์อย่างอื่นเด็ดขาด 4) หากผู้ครอบครอง ที่ดิน ส.ป.ก. เมื่อไม่ได้ใช้ประโยชน์ที่ดินหรือทิ้งร้างที่ดิน ทางผู้ ครอบครองต้องคืนให้แก่รัฐบาล

ในการศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน ส.ป.ก. รอบมหาวิทยาลัยพะเยาของ นฤพงศ์ สันทราย (2558) พบว่า แนวทางกฎหมายของสำนักงานปฏิรูปที่ดิน เพื่อการเกษตร ยังคงมีจุดประสงค์ให้ที่ดิน ส.ป.ก. เป็นเขตปฏิรูปคงเดิม โดยมี วิธีการกำหนดเขตพื้นที่เป็นที่ยึดอาศัยและพื้นที่ที่มีประกอบ กิจการให้อยู่ในขอบเขต การปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม

ในการศึกษาแนวทางการกำหนดนโยบาย สาธารณะระดับท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาการใช้ที่ดินผิดประเภท รอบมหาวิทยาลัยพะเยาของของ มารศรี เงินเย็น (2560) พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวประสบความสำเร็จจากการ ร่วมมือกันของทุกฝ่าย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย 2) ผู้ประกอบการ หอพักโดยรอบมหาวิทยาลัยพะเยา 3) ผู้นำชุมชนที่อยู่บริเวณ โดยรอบมหาวิทยาลัยพะเยา รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชน ภายในพื้นที่

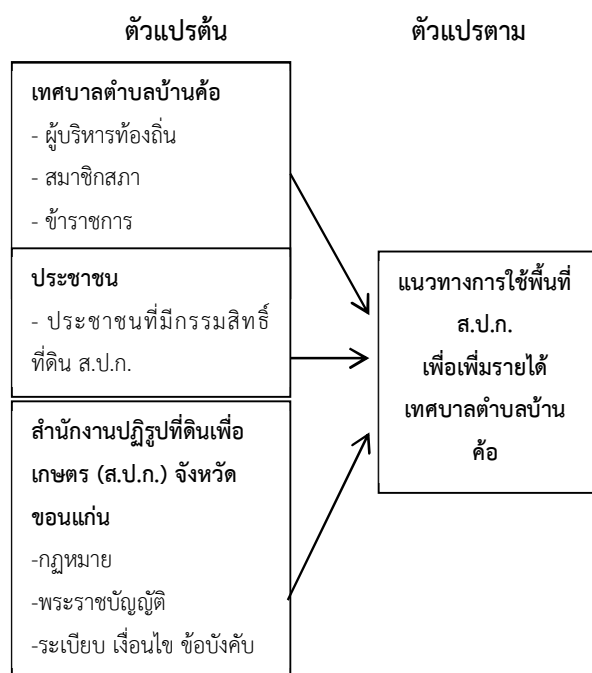
ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตและ

ที่ดิน ส.ป.ก.

แก้ไขปัญหาชีวิตของเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดินของ สัมพันธ์ พลภักดิ์ (2558) พบว่า ประการแรกคือ การบริหาร ชาติความพร้อม ประการที่สองคือ ควรมีแผนงานในการ เตรียมพร้อมและเตรียมแผนงานสำรองเพื่อแผนอาจเกิดวิกฤต ขึ้นในอนาคต ประการที่สามคือ ปัจจัยที่สำคัญทำให้การ พัฒนาการบริหารจัดการประสบผลสำเร็จได้ แบ่งเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถรวมทั้งภาวะความ เป็นผู้นำสูง 2) การเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามี ส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สำหรับเทศบาลตำบลบ้านค้อ แม้ว่าพื้นที่ในเขต ปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. ยังไม่เกิดปัญหาในการใช้พื้นที่ผิดไปจาก วัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตาม การที่จะเปลี่ยนแปลงเกษตรกรใน พื้นที่จะต้องมีการถามถึงความต้องการของประชาชนโดย เฉพาะการเปิดโอกาสรับฟังความต้องการของประชาชนโดย การแก้ปัญหาร่วมกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสำนักงาน ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ผลจากการวิเคราะห์และ สังเคราะห์ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาข้างต้นนั้น อาจสรุปได้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case Study) เพื่อศึกษาวิธีสร้างแหล่งรายได้จากพื้นที่ ส.ป.ก. ในตำบลบ้านค้อ อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น รวมถึงเพื่อวิเคราะห์แนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลในการใช้พื้นที่ ส.ป.ก. ภายใต้ความร่วมมือระหว่างประชาชนในพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ้านค้อ โดย ผู้วิจัยเลือกกลุ่มเป้าหมายที่ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนของผู้ให้สัมภาษณ์ในแต่ละอาชีพ

ลำดับที่	ตำแหน่งงาน	จำนวน/คน
1	ผู้บริหารท้องถิ่น	1
2	ข้าราชการ	4
3	ผู้นำหมู่บ้าน	3
4	สมาชิกสภาตำบล	2
5	ประชาชนที่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน ส.ป.ก. ประกอบอาชีพทำการเกษตร	10
รวม		20

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล 4 วิธีการ

1. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์

1) ผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านค้อ คือ นายกเทศมนตรี
2) บุคลากรเทศบาลตำบลบ้านค้อ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการกองคลัง นักวิชาการจัดรายเก็บรายได้ หัวหน้าฝ่ายจัดเก็บรายได้ 3) ประชาชนที่มีกรรมสิทธิ์ที่ดิน ส.ป.ก. ในตำบลบ้านค้อ ซึ่งนำข้อมูลที่สำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อให้ทราบถึงแนวทางที่ต้องการ แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ตามหลักการ

2. การสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ส.ป.ก. เพื่อนำมาวิเคราะห์ความต้องการ และการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงของการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประโยชน์กับประชาชน ที่มีที่ดิน ส.ป.ก. ในตำบลบ้านค้อและนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง

3. การศึกษาเอกสาร เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้ และสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับการเปลี่ยนแปลง ของพื้นที่ดิน ส.ป.ก. ในตำบลบ้านค้อ เช่น การส่งเสริมฟาร์มชุมชน สหกรณ์ชุมชน ฟาร์มไก่ไข่ ฟาร์มเป็ดไข่ ฟาร์มโคเนื้อ ฟาร์มโคนม ฟาร์มสุกร ฯลฯ จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอาชีพใหม่เกิดขึ้นไปจากเดิม เพื่อวิเคราะห์หลักฐานทางเอกสารว่ามีความคุ้มค่าหลักจากการพัฒนาแล้ว

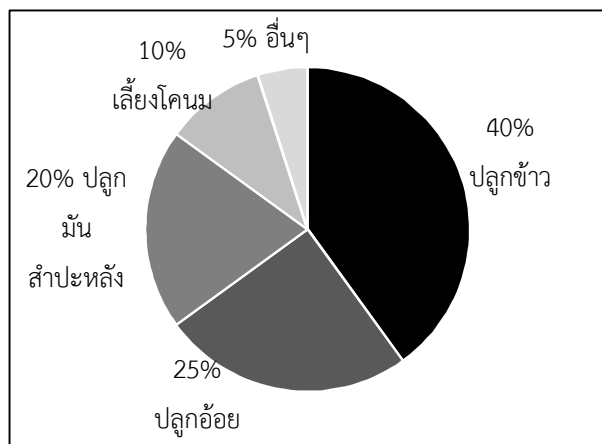
4. การสังเกตและจดบันทึก เพื่อสังเกตพฤติกรรม การใช้ประโยชน์ที่ดิน ส.ป.ก. ตำบลบ้านค้อ โดยการสังเกตและจดบันทึกเพื่อเป็นข้อมูล ข้อเท็จจริงที่ผู้ศึกษาประสบด้วยตนเอง เพื่อนำมาประกอบกับข้อมูลที่ได้มาให้ความสมบูรณ์มากขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลในการวิจัย มี 1 แบบ คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview protocol) ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านค้อ กองคลัง เทศบาลตำบลบ้านค้อ ผู้อำนวยการกองคลัง นักวิชาการจัดเก็บรายได้ หัวหน้าฝ่ายจัดเก็บรายได้ เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยตั้งประเด็น คำถามให้ผู้ตอบสามารถตอบได้ในคำถามโดยเปิดกว้าง และคำถามสามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

สรุปผลการวิจัย

สภาพการใช้พื้นที่ ส.ป.ก. ในเขตเทศบาลตำบลบ้านค้อเพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่าพื้นที่ ส.ป.ก.ในตำบลบ้านค้อมีทั้งหมด 30,114 ไร่ ในการใช้พื้นที่แบ่งเป็น ปลูกข้าวประมาณ 12,045 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 40 ปลูกอ้อยประมาณ 7,528 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25 ปลูกมันสำปะหลังประมาณ 6,022 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20 เลี้ยงโคนมประมาณ 3,011 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10 และใช้พื้นที่ทำกิจกรรมอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 5 คือ ปลูกยางพารา ปลูกพืชสวนครัว และเลี้ยงสัตว์ ตามลำดับ

ภาพที่ 2 การใช้ประโยชน์ที่ดิน ส.ป.ก. ในตำบลบ้านค้อ
ที่มา : สถิติลงทะเบียนเกษตรกรตำบลบ้านค้อ ปี 2560

จุดเด่นของตำบลบ้านค้อ มีอาณาเขตเป็นตำบลที่ใหญ่ที่สุดในอำเภอเมืองขอนแก่น ตั้งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมือง มีสถาบันศึกษา มีศูนย์ปฏิบัติธรรมขนาดใหญ่ มีความพร้อมทางสาธารณูปโภค การติดต่อสื่อสาร และการเดินทางสะดวกสบาย และสภาพกิจกรรมทางเศรษฐกิจในปัจจุบันพื้นที่ ส.ป.ก. ในตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า พื้นที่ ส.ป.ก. จะแบ่งสองฝั่ง คือ 1) ฝั่งทางทิศตะวันออกจะมี 7 หมู่บ้านประกอบไปด้วย บ้านท่อน้อยหมู่ที่ 1 บ้านค้อหมู่ที่ 3 บ้านโนนลานหมู่ที่ 4 บ้านดอกแป้นหมู่ที่ 9 บ้านเนินทองหมู่ที่ 15 บ้านช้างจานหมู่ที่ 8 บ้านช้างจานหมู่ที่ 20 ชุมชนที่อยู่ฝั่งทางทิศตะวันออกส่วนมากจะมีอาชีพเลี้ยงโคนมเนื่องจากอยู่ใกล้กับสหกรณ์โคนมขอนแก่น ในส่วนนี้ผู้เลี้ยงโคนมจะชำระภาษีโรงเรียนให้กับเทศบาลตำบลบ้านค้อทุกปี ทำให้เทศบาลตำบลบ้านค้อมีแหล่งรายได้ 2) ฝั่งทางทิศตะวันตกประกอบด้วย 3 หมู่บ้าน บ้านหินลาดหมู่ที่ 11 บ้านหินลาดหมู่ที่ 17 บ้านหนองกุงน้อยหมู่ที่ 12 ชุมชนฝั่งทิศตะวันตกจะประกอบอาชีพเกษตรทำไร่ ทำนา โดยฝั่งนี้จะไม่มีการเลี้ยงสัตว์และชำระเพียงภาษีที่ดินเท่านั้นให้กับเทศบาล

การประกอบอาชีพประชากรในตำบลบ้านค้อ พบว่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีกิจกรรมการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ทำนา ทำไร่ การเลี้ยงโคนม และการปลูกยางพารา ตามลำดับ

สภาพเศรษฐกิจในเขตพื้นที่ ส.ป.ก. ของตำบลบ้านค้อในปัจจุบัน ผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า เขตพื้นที่ ส.ป.ก.

ส่วนมากจะทำการเกษตร ปลูกข้าว ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ และในเขตพื้นที่ยังคงปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ เงื่อนไข ข้อบังคับ ตามสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประชาชนในพื้นที่ยังคงพึงพอใจกับการประกอบอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน และอยากให้ภาคเอกชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามาส่งเสริมการเกษตรด้านอื่น ๆ ก็พร้อมที่จะไปเรียนรู้ปรับตัวรับสิ่งใหม่ ๆ การส่งเสริมการเกษตรของตำบลบ้านค้อมีการส่งเสริมอยู่หลายด้านในปีงบประมาณ 2561 พบว่า มีโครงการส่งเสริมการปลูกเห็ด โครงการการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ และโครงการการตั้งจุดสาธิตการเกษตร ซึ่งประชาชนผู้ที่สนใจได้มีส่วนร่วมเข้าอบรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ สามารถพัฒนาและสร้างรายได้ให้กับตนเองได้ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบลของหมู่บ้าน ส่วนมากพบว่าความต้องการของประชาชนตำบลบ้านค้อจะเลือกโครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก เช่น โครงการขยายเขตประปา โครงการขยายเขตไฟฟ้า โครงการก่อสร้างถนน โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำ เป็นต้น

การทำแผนยุทธศาสตร์ตำบลบ้านค้อเพื่อพัฒนาพื้นที่ ส.ป.ก. ผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันและที่ผ่านมายังไม่มี การมุ่งเน้นการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ส.ป.ก. เพราะมีข้อจำกัดหลายอย่าง คือ กฎระเบียบข้อกำหนดของที่ดิน ส.ป.ก. งบประมาณที่จำกัด ทัศนคติของผู้นำท้องถิ่นและความรู้ความสามารถนำชุมชน ความไม่คุ้มค่ากับการลงทุน จึงทำให้ตำบลบ้านค้อไม่มีการพัฒนารายได้จากที่ดิน ส.ป.ก. ในปัจจุบัน

ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้จากที่ ส.ป.ก. ของเทศบาลตำบลบ้านค้อ ผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า การประชาสัมพันธ์การจัดเก็บรายได้และการออกบริการเทศบาลเคลื่อนที่อยู่เกณฑ์ที่ดีประชาชนสามารถรู้ข้อมูลข่าวสารในการประชาสัมพันธ์ แต่สิ่งที่ควรปรับปรุง คือ การจัดทำแผนพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ประจำปี การสำรวจแผนที่ภาษีให้เป็นปัจจุบันและเพิ่มกรอบนักวิชาการจัดเก็บรายได้เพิ่มเพื่อให้เพียงพอกับการปฏิบัติงาน

การแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานภาคอื่นมาร่วมพัฒนาเกษตรพื้นที่ ส.ป.ก. ผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า ยังไม่มีหน่วยงานภาคเอกชนหรือกลุ่มนายทุนเข้ามามีส่วนกับการพัฒนาด้านเกษตรในตำบลบ้านค้อ ส่วนมากการประสานงานโครงการต่าง ๆ กับเทศบาลตำบลบ้านค้อส่วนมาก

จะเป็นหน่วยงานภาครัฐด้วยกัน เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เกษตรอำเภอบ้านค้อยังต้องส่งเสริมสนับสนุนภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลบ้านค้อ เพราะประชาชนในพื้นที่มีแค่ที่ดินยังขาดเพียงทุน ดังนั้นการสนับสนุนภาคเอกชนก็จะเกิดผลดีกับประชาชนและท้องถิ่น ยกตัวอย่างเช่น โครงการฟาร์มไก่ไข่ โครงการฟาร์มเป็ดไข่ เป็นต้น

แนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลในการใช้พื้นที่ ส.ป.ก. ภายใต้ความร่วมมือระหว่างประชาชนในพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ้านค้อ

ผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ข้าราชการและประชาชนในตำบลบ้านค้อ ผลการศึกษาในภาพรวมพบว่าแนวทางที่จะสามารถเพิ่มรายได้ในเขตพื้นที่ ส.ป.ก. ตำบลบ้านค้อ สามารถสรุปได้ 5 แนวทาง ดังนี้ 1) การกำหนดนโยบายส่งเสริมการเกษตรด้านการทำโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ 2) ส่งเสริมการเลี้ยงโคนม 3) ส่งเสริมหน่วยงานภายนอกหรือภาคเอกชนเข้ามาลงทุนด้านเกษตร 4) สำรวจข้อมูลใหม่การจัดเก็บในพื้นที่ ส.ป.ก. 5) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรงานจัดเก็บรายได้

ตารางที่ 2 สรุปความคิดเห็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลในการใช้พื้นที่ ส.ป.ก. ภายใต้ความร่วมมือระหว่างประชาชนเทศบาลตำบลบ้านค้อ

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1	การกำหนดนโยบาย ส่งเสริมการเกษตรด้านการทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์	เพื่อ ส่งเสริมสนับสนุนงานด้านการเกษตรในพื้นที่ ส.ป.ก. เลี้ยงสัตว์แบบโรงเรือน	ประชาชนจะมีอาชีพเสริม สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและประชาชนได้รับประโยชน์ ท้องถิ่นมีรายได้ จากการขออนุญาตต่าง ๆ
2	ส่งเสริมการเลี้ยงโคนม	สนับสนุนการเลี้ยงโคนมในตำบลจากเดิม 131 ราย ให้มีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยร่วมมือกับสหกรณ์โคนมขอนแก่น	ประชาชนอาชีพ มีรายได้ และมีแหล่งรับซื้อที่อยู่ใกล้ในพื้นที่ ท้องถิ่นจะมีรายได้จากการขออนุญาตปลูกสร้าง ภาษีโรงเรือน ใบประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ภาษีสัตว์

3	ส่งเสริมการหน่วยงานภายนอกหรือภาคเอกชนเข้ามาลงทุนด้านเกษตร	เพื่อให้บริษัทเข้ามาลงทุน และสนับสนุนการทำฟาร์มต่าง ๆ ส่งเสริมอาชีพแก่เกษตรกรในเขตพื้นที่ ส.ป.ก. ตำบลบ้านค้อ	ประชาชนจะมีอาชีพท้องถิ่นมีรายได้เกิดขึ้นจากการขออนุญาตปลูกสร้าง และภาษีโรงเรือน ภาษีอื่น ๆ
4	ส่งเสริมการสำรวจข้อมูลการวางแผนจัดทำแผนที่ภาษีของพื้นที่ ส.ป.ก. ให้เป็นปัจจุบัน	เพื่อสำรวจข้อมูลใหม่และการวางแผนจัดเก็บรายได้ เพื่อพัฒนาการเพิ่มรายได้ของเทศบาลไปจากเดิม	เทศบาลจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการสำรวจพบข้อมูลใหม่ไปจากเดิมและสามารถพัฒนารายได้ท้องถิ่นได้
5	ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรงานจัดเก็บรายได้	ส่งเสริมการอบรมให้งานจัดเก็บรายได้ให้มีความรู้ใหม่ ทันสมัย เพื่อมาพัฒนารายได้ของตนเอง	ผู้ทำงานจะมีความรู้ใหม่เพื่อปรับใช้การทำงานให้ทันยุคสมัยเทคโนโลยี สามารถพัฒนาการจัดเก็บท้องถิ่นได้

ที่มา : สรุปผลจากการสัมภาษณ์ข้อมูลและตามหลักกฎหมายระเบียบ เงื่อนไข ข้อบังคับ ของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลในการใช้พื้นที่ ส.ป.ก. ตำบลบ้านค้อ คือ แนวทางที่ 1 การกำหนดนโยบายการส่งเสริมการเกษตรแบบโรงเรือนเลี้ยงสัตว์และแนวทางที่ 2 การส่งเสริมการเลี้ยงโคนม ทั้งสองแนวทางสามารถทำได้โดยสอดคล้องกับกฎหมายปฏิรูปที่ดิน โดยอาศัยข้อกฎหมาย มาตรา 4 วรรคห้า จากพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ซึ่งกำหนดการประกอบกรเกษตรกรรมไว้ ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และเลี้ยงสัตว์น้ำ และเป็นการเพิ่มรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากภาษีโรงเรือนและที่ดิน รายได้จากการขออนุญาตปลูกสร้าง และรายได้จากค่าธรรมเนียมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ในการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งจำเป็นต้องมีโครงการ สนับสนุนหน่วยงานภายนอกหรือภาคเอกชนเข้ามาลงทุนด้าน เกษตร จึงจะสามารถช่วยสนับสนุนในด้านงบประมาณต่าง ๆ ตามแนวทางที่ 3 โครงการส่งเสริมหน่วยงานภายนอกหรือ ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนกิจกรรมด้านเกษตร จาก พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ตามมาตรา 30 วรรคห้า ว่าด้วยกิจการเกี่ยวเนื่อง หรือ สนับสนุน โดยนิยามของคำว่า “กิจการเกี่ยวเนื่อง” และ “กิจการสนับสนุน” ทั้งนี้โดยหลักการทั่วไปก็คือมีกลุ่มคนหรือ องค์กรสามารถขอเช่าทำ ประโยชน์พื้นที่ ส.ป.ก. ได้ โดยไม่ต้อง เป็นเกษตรกรแต่เป็นกลุ่มการเกษตร บริษัทสามารถเช่าเช่าที่ได้ แต่ ต้องเป็นกิจกรรมเกี่ยวเนื่อง หรือสนับสนุนทางการเกษตร กล่าวคือ ให้บริษัทหรือบุคคลสามารถเช่าที่ดิน ส.ป.ก. โดยกิจกรรมเกี่ยวเนื่องในการทำเกษตรของพื้นที่ ส.ป.ก.ตำบล บ้านค้อ เช่น โรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่ โรงเรือนเลี้ยงหมู ศูนย์รับซื้อ ยางพารา ศูนย์รับซื้อมันสำปะหลัง เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้ ประชาชนมีอาชีพ มีแหล่งรับซื้อใกล้บ้าน และท้องถิ่นก็ได้รับ ประโยชน์จาก จากการขออนุญาตปลูกสร้างและจากภาษี โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ โดยอาศัยตามข้อกฎหมาย มาตรา 5 วรรคสี่ พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

แนวทางที่ 4 การสำรวจข้อมูลใหม่การจัดเก็บในพื้นที่ ส.ป.ก. ให้เป็นปัจจุบันเนื่องจากแผนที่ภาษีเป็นเครื่องมือที่จะทำ ให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปด้วยความรวดเร็วถูกต้องและครบถ้วน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรศักดิ์ บางท่าไม้ สิริพัฒน์ ลาก จิตร และศุภชัย ดำรงคุณาวุฒิ (2560) ที่เสนอว่า ควรปรับปรุง กระบวนการการจัดเก็บรายได้ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และนำระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินมาใช้เป็น เครื่องมือในการดำเนินงาน รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณิสสา เกิดมี และศุภวัฒน์กร วงศ์ชนวสุ (2556) ที่เสนอว่า การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี ประกอบด้วย การปรับปรุงฐานข้อมูลภาษีเป็นประจำทุกปี ขยายฐานภาษี เพื่อให้มีแหล่งรายได้แหล่งใหม่ ปรับปรุงการให้บริการการ จัดเก็บรวมทั้งส่วนของบุคลากรและสถานที่ให้มีความเหมาะสม เป็นระเบียบ นอกจากนี้ แนวทางที่ 5 ส่งเสริมการพัฒนา บุคลากรงานจัดเก็บรายได้ เพื่อที่จะทำให้งานนั้นเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้การพัฒนารายได้ให้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับ

งานวิจัยของวาสนา ขอนทอง, ปาจารย์ ผลประเสริฐ, และสิทธิ เดช วงศ์ปรัชญา (2553) ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาการ จัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แนวทางที่ สำคัญ 4 แนวทาง และแนวทางประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ เพื่อ เพิ่มพูนความรู้และทักษะ จากวิทยากรผู้มีความสามารถ เฉพาะ ด้านที่เกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบ และความรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดเก็บรายได้และการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. จากการศึกษาได้ข้อค้นพบคือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง การส่งเสริมกิจกรรมหรือนโยบายด้านเกษตรโครงการต่าง ๆ ในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น รัฐบาลกลางมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ในการกำหนดนโยบาย ระดับชาติเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและส่งเสริมสินค้าทางการ เกษตรในประเทศเพื่อไปสู่ตลาดระดับโลก เพราะว่าเมืองไทย เป็นเมืองเศรษฐกิจและเป็นเมืองที่ขึ้นชื่อด้านเกษตรกรรม การ หาแนวทางช่วยเกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิด ประสิทธิภาพ เป็นหน้าที่ของรัฐบาลกลางที่จะต้องทำให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะที่ดิน ส.ป.ก. ของประเทศที่ให้ทำการเกษตร เมื่อ รัฐบาลกลางสามารถทำให้สินค้าเกษตรของไทย ให้สามารถ แข่งขันในระดับประเทศหรือระดับนานาชาติได้ ถ้ารัฐจะ สามารถทำได้ก็จะเกิดความสุขในกลุ่มเกษตรกรของประเทศ ไทยอย่างมากและสินค้าด้านเกษตรส่งออกของไทยยังสามารถ เจริญเติบโตได้ดีเยี่ยมก็ทำให้ประชาชนหรือเกษตรกรใน ประเทศกลับมาสนใจทำการเกษตรเพิ่มขึ้นได้อย่างแน่นอน

2. จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในแต่ละท้องถิ่นควรมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้าน จัดเก็บรายได้ให้เพียงพอกับปริมาณงานด้านการจัดเก็บรายได้ รวมทั้งการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานให้มีความรู้ ทันทสมัยในยุคเทคโนโลยี และควรปรับปรุงแผนที่ภาษีและ ทะเบียนทรัพย์สินที่มีอยู่ให้เป็นปัจจุบัน เพราะเป็นเครื่องมือที่ จะทำให้การจัดเก็บเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง และ

ครบถ้วน ผลการศึกษาดังกล่าวสามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนารายได้ท้องถิ่นได้รวมทั้งในพื้นที่ ส.ป.ก.

3. รัฐบาลท้องถิ่น ควรกระตุ้นเศรษฐกิจในท้องถิ่น โดยการกำหนดนโยบายด้านต่าง ๆ มีแนวคิดแปลกใหม่ในการพัฒนา ทำให้เกิดประโยชน์กับประชาชนในพื้นที่ เช่น สนับสนุนกลุ่มบริษัทกลุ่มนายทุนเข้ามาพัฒนาด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ ส.ป.ก. ซึ่งมีมากในประเทศไทย จะทำให้เกษตรกรในท้องถิ่นมีอาชีพและสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้ประโยชน์จากการจัดเก็บรายได้ภาษีโรงเรือน ใบอนุญาตประกอบกิจการ และการขออนุญาตปลูกสร้าง ทำให้ท้องถิ่นมีฐานภาษีรายได้เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาสภาพการใช้พื้นที่ ส.ป.ก. ของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามี จุดเด่น จุดแข็ง ปัญหา อุปสรรค อย่างไร และหาวิธีหรือเทคนิคจากการใช้ประโยชน์ที่ดิน ส.ป.ก. ให้เกิดประโยชน์และสามารถสร้างรายได้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ
2. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเชิงเปรียบเทียบแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการสร้างรายได้ของแต่ละแห่งโดยใช้พื้นที่ ส.ป.ก. เป็นหลักเกณฑ์
3. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- [1] จิรศักดิ์ บางท่าไม้ สิริพัฒน์ ลาภจิตร และศุภชัย ดำรงคุณาวุฒิ. (2560). การพัฒนาศักยภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นเทศบาลตำบลค่าน้ำแซบ อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา. วารสารวิจัยราชภัฏภูเก็ต, 4(3), 1.
- [2] ชูจิต ชาญทวีป. (2561). การบริหารการคลังท้องถิ่นระดับเทศบาลในเขตเมืองและเขตภูมิภาค. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 7(1), 58.
- [3] นฤพงศ์ สันทราย. (2558). พลวัตนอกกรอบกฎหมายที่หุ้มนึง: กรณีพื้นที่โดยรอบมหาวิทยาลัยพะเยา. วารสารนิติสังคมศาสตร์, 8(2/2558), 190.
- [4] ปิยากร หวังมหาพร. (2557). รายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยกับการบริการโครงการด้านสังคม : อีสรของท้องถิ่นหรือตัวแทนรัฐ. วารสารพ่อพระยอม, 25(1), 97 – 101.
- [5] มาศรี เงินเย็น. (2560). การกำหนดนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาการใช้ที่ดินผิดประเภท: กรณีศึกษา “พะเยาโมเดล” ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 8(2), 14 – 18.
- [6] วาสนา ขอนทอง, ปาจริย ผลประเสริฐ, และสิทธิเดช วงศ์ปรัชญา. (2553). แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกำแพงเพชร. สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 16(1), 137-139.
- [7] ศิริขวัญ โสตา. (2562). การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป กรณีศึกษาการกู้ยืมเงิน. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล, 5(1), 12 – 13.
- [8] สกนธ์ วรรณวิวัฒนา. (2553). วิธีใหม่การพัฒนารายได้ท้องถิ่นไทย. สถาบันพระปกเกล้า.
- [9] สุขแก้ว คาสอน และสวณีย์ เสริมสุข. (2560). กลยุทธ์การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 11(1), 25 – 29.
- [10] สุนิสา เกตมี และศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวิ. (2556). แนวทางการพัฒนารายได้ขององค์การบริหารส่วน ตำบลควนกาหลง อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล. บทความวิจัย เสนอในการประชุมมหาดใหญ่ ครั้งที่ 4 วันที่ 10 พฤษภาคม 2556, หน้าที่ 26.

- [11] สัมพันธ์ พลภักดิ์ และวิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2558). การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรของสำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 5(2), 100.
- [12] อนุวัฒน์ ฮวดศิริ. (2554). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลใน จังหวัดชุมพร. คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.